

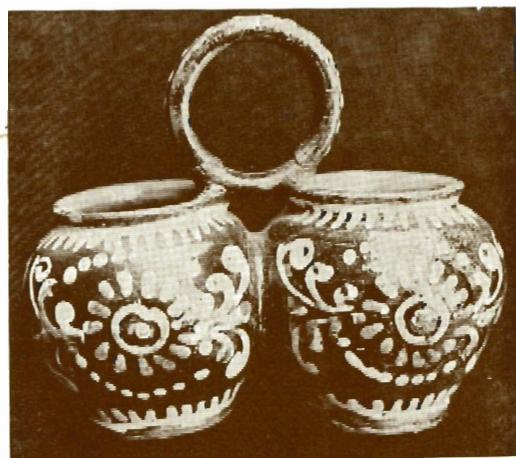
ВИСТАВКА

З НАГОДИ ВІДКРИТТЯ

МУЗЕЮ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

В МЕЛЬБОРНІ

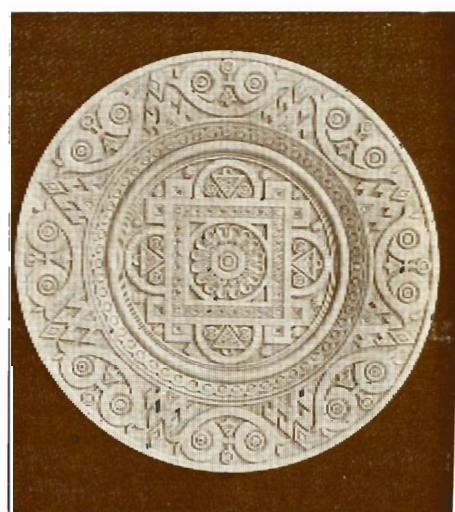
3-го серпня, 1979 р.

Ч. 95. Двійнята

Ч. 69. Гуцульський кантар

Ч. 81 Різблена тарілка

Ukrainian Arts & Crafts Museum
35 Canning St. North Melbourne, 3051

ВСТУПНЕ СЛОВО

Вже в 1960 році, за ініціативою Преосв. Владики Кир Івана Прашка, і ще декілька ентузіастів українського мистецтва, вирішено започаткувати збірку всяких етнографічних речей, які пізніше могли б статись базою скромного Музею Українського Мистецтва в Мельборні.

Труднощі були великі, хочби тільки з тої причини, що не було приміщення, де ті речі зберігати. Очевидно й саме збирання було дуже трудне. Люди, які покинули Рідний Край, часом в дуже тяжких умовах (насильне вивезення до Німеччини на роботи), не мали можності забрати зі собою щось гарного, мистецького, рідного. Інші ж, у весні завірюючись потратили все і вибралися в світ з порожніми руками. Тільки дуже малий процент наших людей, які приїхали до Австралії, шукати кращої долі для себе, мали можність привезти зі собою вишивану сорочку, цілий одяг з рідного села, килим, чи якісь інші речі. Тому, годі й дивуватися, що тим людям так трудно розставатися з речами, які ще пахнуть «домом».

Напевно в Америці чи Канаді творення менших чи більших музеїв було багато легше, бо ж еміграція в ті країни почалась ще при кінці минулого століття, коли люди, хоч примушенні зліднями, чи надією на краще життя, добровільно виїздили і забирали зі собою все, що могли запакувати в клунки чи скрині. І в ті клунки клали своє бідне «багатство», тобто нераз чудові, неоцінені скарби мистецтва українського села чи навіть міста. Ім навіть і не снилося, що ця сорочка, вишивана при блідому світлі нафтової лампи, з любов'ю ткана плахта, горботка чи крайка, різьблена тарілка чи скринка, ліплений горшок, попадуть у Музей і свідчитимуть про талановитість, вироблений мистецький смак і високе, естетичне вміння людей, які це творили.

Очевидно, в Австралії наша еміграція ще дуже молода і трудно нам за короткі роки призбирати багаті збірки нашого мистецтва, у всіх його ділянках. Ale вже вдалося при великому вкладі зусиль, особливо зі сторони Преосв. Владики Кир Івана і Всеч. о. Зенона Хоркавого чи таких ентузіастів як п-і С. Завалинська чи п-і О. Савчинська зі Сідней, які не жаліли часу, а часто і власних грошей, щоб роздобути предмети для Музею. Знайшлося багато жертвених людей, які не дали себе просити і принесли свої «скарби», зрозумівши, що Музей є скарбницєю, покажчиком і зберігачем нашої народної творчості, нашої талановитості, працьовитості і взагалі покажчиком нашої культури.

Брак доброго, відповідного, вигідного приміщення дуже утруднює працю над експонатами і організацію Музею, бо ж кожна річ мусить бути вписана в книгу, каталогована, описана, позначена — на це треба багато часу і робочих рук, тому на цій Виставці, яку зорганізовано, щоб показати, бодай дещо із зібраних предметів при офіційному відкриттю Музею Українського Мистецтва, будуть деякі методичні і технічні недотягнення, але сподіваємося, що ця Виставка промовить багатьом до серця і душі, та знайдуться охочі помогти, щоб з нашої малої збірки розрісся гарний, багатий музей, де наші діти й молодь побачать талановитість і прекрасне рукотворення своїх батьків і предків, навчатися любити своє рідне, інші ж зможуть черпати з тої скарбниці добреї думки при започаткуванні якоїсь вишивки, тканини чи різьби, а що найважніше, зуміють відрізнити правдивий стиль народного одягу, не вимішуючи різних складових частин одягу з різними територіальними принадлежностями тих частин.

Також і чужинці, які відвідують цей Музей, матимуть нагоду бачити, велике багатство нашої культури.

Наш музей в Мельборні вже має понад 2.500 експонатів. З того самих вишивок і тканин є понад 1.000, а відтак кераміка, дереворізьба, писанки і інше, понад 1.000 предметів.

Крім предметів, які сьогодні є на виставці, ще маємо сотні цінних речей головно тканини, вишивки, різьба в дереві, іграшки, які знаходяться в магазині, чи просто в шафах, бо нема місця і вони ще не упорядковані.

Кажемо, що це є Музей Українського Мистецтва, але як бачите зі сьогоднішньої виставки, то він йде головно по лінії народного мистецтва і якраз тому назва по англійськи є: Ukrainian Arts & Crafts Museum. Однак ми не хочемо залишити поза нашою програмою, щоб колекціонувати все що відноситься до повноти українського мистецтва; очевидно це залежить від обставин і від наших спроможностей.

Вже сьогодні маємо невеличку збірку українських ікон, церковних книг — XVII-XVIII ст., збірку гравюр, дереворитів, кілька картин наших мальярів в Австралії і з-поза Австралії, дещо зі скульптури.

До музею належить також Архів, де збираємо все писане, друковане, фотографоване, що відноситься до нашої минувшини, до історії України чи радше до недавного минулого. Однак головною ціллю Архіву є зберегти і закріпити історію нашого поселення в Австралії і Новій Зеландії, прояви нашого релігійно-церковного життя, культурної, громадської і політичної діяльності та вклад української еміграції в австралійське культурне, політичне і економічне життя. Дотепер цей Архів це переважно збірки Владики Кир Івана Прашка, але наш Музей буде радо приймати всі матеріали до вище поданої цілі, тобто описи подій, осіб, імпрез, різні друки — також цикlostилеві, афіші, відзнаки, знімки і т. п.

Ціллю цеї виставки не є творити якусь чергову, показову виставку народного мистецтва, але з огляду на тісне приміщення призначене для нашого музею, показати кращу частину придбаних експонатів. Зрештою, маємо в плані періодично, залежно від можливостей і співпраці, організувати тематичні виставки: народні строї, килими і тканини, різьба в дереві, ікони, наші мальярі в Австралії, гравюри, різдвяні і великорічні звичаї. Деякі виставки можна буде повторити в інших скupченнях в Австралії, але це залежить від помочі і співпраці любителів нашого мистецтва.

Ця виставка повинна також промовити і заохотити наших добрих людей, які мають в себе деякі речі, щоб їх дарували для музею бо в той спосіб вони краще збережуться і будуть використані для загального добра.

Рівночасно почуваємося до милого обов'язку зложити сердечну подяку усім тим жертвенним людям, які відгукнулися і подарували для музею дуже цінні речі ще тільки, коли ми починали збирати і організувати цей музей, тобто майже 20 років тому по сьогоднішній день.

Дирекція Музею Українського Мистецтва
при соборі Св. Верх. Ап. Петра і Павла в Мельборні

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО І ЙОГО РІЗНІ ВИДИ

Українське мистецтво є дуже багате і дуже різноманітне у всіх його ділянках почавши від трипільської доби, а може й скоріше, аж до наших часів. Археологічні розкопки ще напевно в майбутньому багато покажуть різних скарбів, які ще дотепер не бачили світла денного.

Покищо мусимо обмежитися до того, що маємо, що тут і там існує, що збереглося, а коли не збереглось, то деколи бодай рисунком відображене.

Одними з найстарших видів українського мистецтва це одяг, вишивка, ткатцтво, килимарство, гончарство, кераміка, писанки, різьба по дереву, обробка металю, книго-писання, друкарство, малярство, ювелірні вироби, музичні інструменти і т. п.

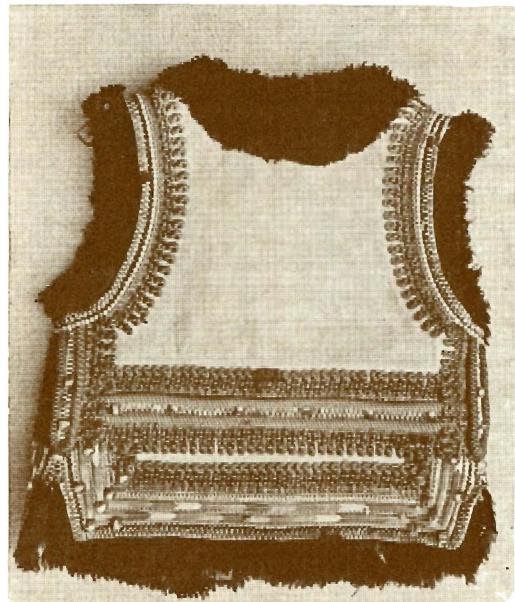

Ч. 86 Гуцульський кантар

Беручи до уваги положення нашої Батьківщини, її природні багатства, різноманітні кліматичні умови, географічне положення, степ, підгір'я, гори, впливи сусідніх країв, торговельні шляхи — все це дало нашему народові дуже широкі можливості до витворення своєрідного виду мистецтва. Вроджена талановитість, почуття певного і витонченого смаку дало можність навіть при-

нявши чужі мотиви, перетворити їх на щось зовсім іншого, відмінного і звичайно кращого від позиченої форми первісного мотиву.

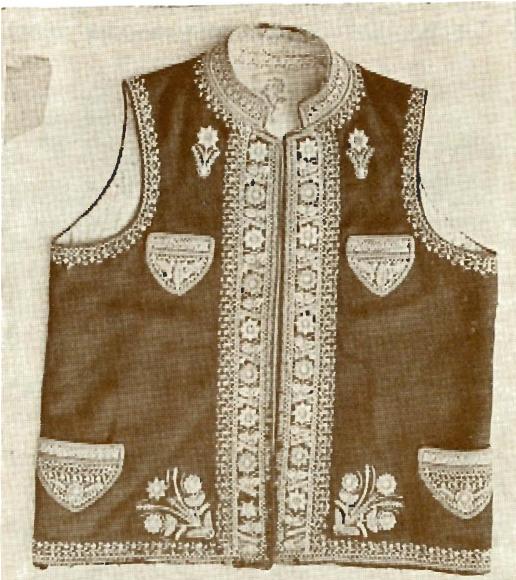
Сьогоднішні часи вже зовсім інші.

Ч. 86 Гуцульський кантар

Удосконалені умови життя, широко розбудовані й розвинені шляхи комунікації, швидкість проникання усяких впливів наче б від'ємно вплинули на естетичне почуття нашого «я». Зникли вже ті гарні м'які краски, видобувані коштом великої праці: кора вільшини, каштану, дуба, коріння дикої сливи, цибуля, чорнобривці і т. п. Тепер вже мало користуються домотканим полотном, бо його витиснули фабричні матеріали, нитки чи вовну уживають фарбовану аніліновими барвниками. Це саме відноситься до розмальовання кераміки, до писання писанок. Подібний вплив втискається й у різьбу по дереві — всюди механізація, масовий виріб. Зникають м'які, теплі види чистого дерева, яке тепер найчастіше покривають верствою разючо-бліскучої політури (цей вплив також добивається й до писанки), бо мавляв це краще й довше збереже дану річ, а на ділі воно тільки її обезцінює.

І завдання музею полягає в тому, щоб показати ті неоцінені скарби, витворені за часів, коли скора і дешева «техніка» не оволоділа людиною, коли терпеливість і бажання

Ч. 70 Парубочий Лемківський кептар
створити справді мистецьку річ не
були замінені дешевими, часто на
поспіх створеними вишивками чи
імітаціями вишивок.

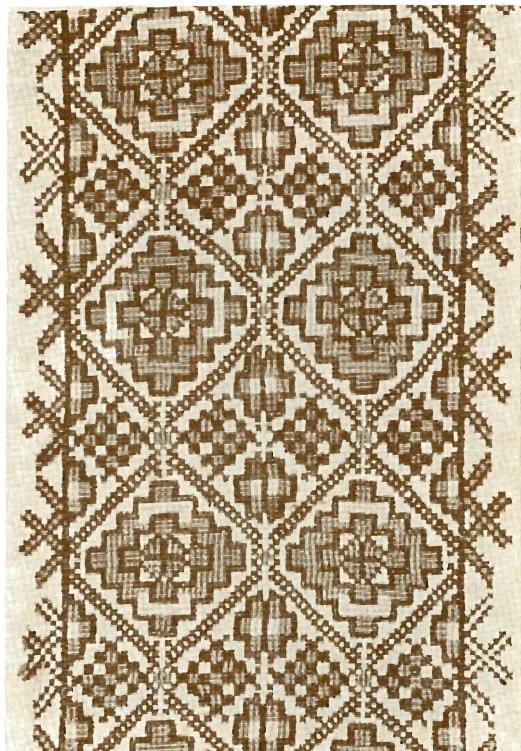

Ч. 32, 33, 34 Гуцульський пояс

ВИШИВКИ:

Українські вишивки здавна знані як один з найкращих і найбагатших видів українського народного мистецтва. Різноманітність взорів, витворених талановитою уявою нашого жіноцтва, широка техніка швів, щоб довершити бажаний вигляд орнаменту, чудово і зі смаком дібрани кольори, які навіть у більшій кількості барв, ніколи між собою не «воюють», а тільки гармонійно зливаються у одну естетичну цілість.

На широкій території нашої Батьківщини, в різних околицях, а навіть в окремих місцевостях, ба, навіть межуючих між собою селах, ви-

Ч. 49 Вишивка з Рогатинщини

шивки мають свій характер, свій стиль, свій кольорит. Орнамент вишивки також вміло застосований до предмету, який ця вишивка має прикрашувати. Інший орнамент ужитий для прикраси одягу, приміром сорочки чи фартуха, а зовсім інший на рушнику, подушці чи скатерті. Українська вишивка не любить великого накопичення різних взорів, з різних околиць, що на жаль, осо-

бливо в новітніх часах почало проникати в наше мистецтво. Напевно є дуже пишні, густо зашиті рукави

Сорочка з Городенки

жіночих сорочок, але створена цілість є легкою на вигляд і зливається в одну гармонійну цілість і зі смаком дібрана кількість різноманітних швів надає їй багатства (гл. на Борщівські, Заліщицькі, Сокальські сорочки на цій виставці — гляди в каталогі Ч. 1, 2, 11, 12, 13, 18, 19. Широко розведені рослинні мотиви на полтавських рушниках — гл. в каталогі Ч. 47, 51 52 (також багато стібів) надає їм легкості і краси, хоч того рода орнамент ніколи не виступає на рукаві жіночої сорочки. За це на рушниках ніколи не доводиться бачити орнаменту заліщицьких, борщівських, гуцульських сорочок виконаного швом «коциком», вишиитим вовною на лляному полотні, дарма, що й рушник з лляного чи конопляного полотна.

Коли згадати шов «коциком», то варто б сказати, що техніка цього шва вже зовсім пропадає, йде в забуття, а це велика шкода, бо

він дуже питомий Гуцульщині. Також і багато більше вишивкових стібів, які є виключно наші, так страшно зникають, а в Україні відомо їх понад сто.

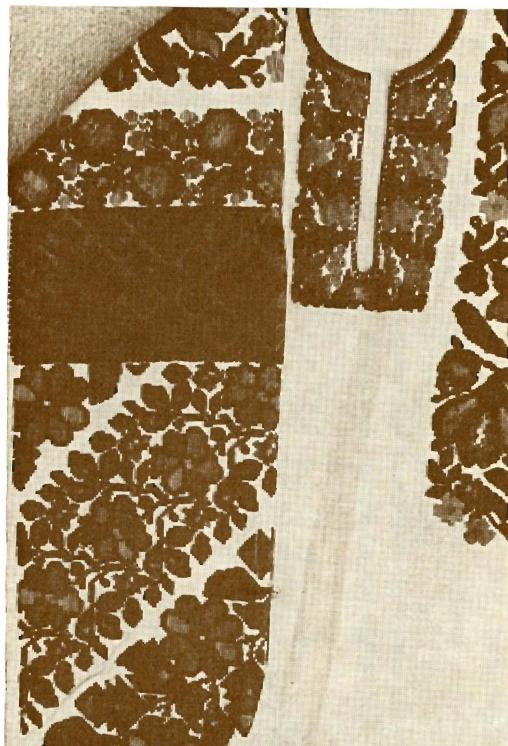
Основою вишиваного орнаменту є геометричні лінії. Їх уклад і викінчення обіймають часто різні дуже давні символи ще дохристиянської доби. Рослинні мотиви може дещо новіші, але завжди стилізовані, ніколи точно не наслідують, не «фотографують» форми якоїсь питомої рослини, а тільки зберігають основні прикмети даної рослини, квітки чи птаха — форми завжди дуже гнучкі.

Ч. 24 Блюзка з Ярославщини

З поширенням християнства в Україні, вишивка знайшла свою дорогу і до церкви. Почали появлятися церковні ризи, вишивані а радше галтовані срібною чи золотою ниткою. Вплив візантійських мотивів дуже помітний. Однак спосіб вишивання металевою ниткою дуже трудний і з бігом часу, почали вишивати ризи шовковою а то і льняною чи бавовняною ниткою. Все ж

таки техніка вишивання металевою ниткою не зникла, а навпаки знайшла дорогу і в селянську хату, прикладом чого є тут на виставці залищицька сорочка (гл. Ч. 12). Буковина також часто застосовує металеву нитку, металеві цятки і дрібні кольорові намистинки.

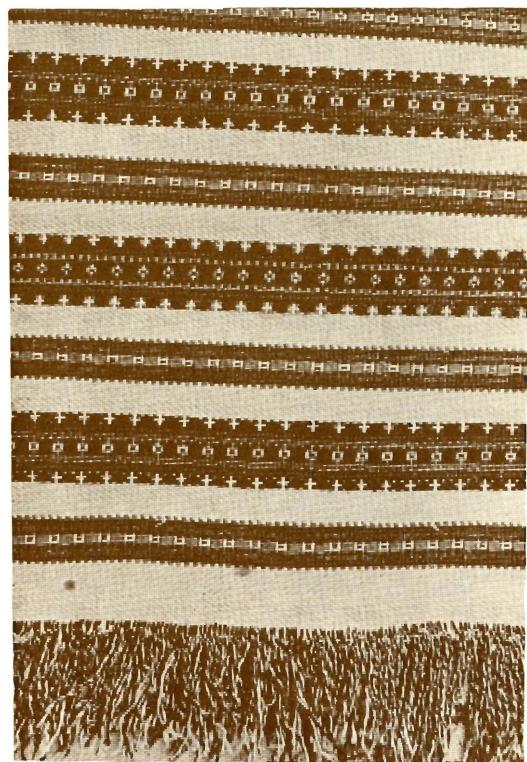
Ч. 20 Сорочка з Борщівщини

Про вишивку з найдавніших часів відомостей дуже мало, хіба є певне уявлення на підставі археологічних знахідок в Україні. За княжої доби вже маємо трошки більше уявлення, бо хоч збереглося мінімально, однаке в літописах є деякі згадки і на підставі збережених ікон і фресків, хоч з великими прогалинами, вже маємо певний образ. Також мало відомостей про розвиток вишивки між 14-16 ст.

ТКАНИНИ І КИЛИМАРСТВО:

Тканини від найдавніших часів були в першій мірі роблені для одягу. Пізніше почали їх оздоблювати різними взорами, звичайно прямими лініями у відмінній красці чи ткали в простенькі взори того ж самого

кольору. Шляхом добування нових сирівців, тканини почали набирати кращого і більш вишуканого стилю. Наслідком торгівлі, з'явилися на Україні шовкові нитки і тоді вже постали ткальні для дорогих матеріалів. Село, звичайно бідне і було примушене уживати ті сирівці, які були доступні, тобто льон, коноплі, вовна. І з тих простеньких, ручно прядених ниток, талановиті фахівці, які зрештою знаходилися майже в кожній хаті, творили дійсно чудові тканини на простеньких варстатах: полотно на сорочки, сукно на верхій одяг, мистецькі тканини на плахти, обортки, крайки тощо. У тканинах головна увага звертається на кольорові ефекти. Це особливо кидается в очі на плахтовій тканині Східних областей України. Дуже влучно підкреслюють цю мистецьку рису народні назви плахт: чорнобривка, золотиста та інші.

Ч. 56 Тканіна з Коломийщини

Дуже різноманітні що до кольору тканини Західних областей України, особливо Гуцульщини, Буковини і Закарпаття, які мають своєрідні мотиви і питомі кольори, примі-

ром на запасках, веретах, ліжни-
ках, покривалах (гл. в каталозі
чч.: 54, 56, 57, 61, 62, 65, 66, 67).

Ч. 61 Тканина з Буковини

Ч. 65 Верета з Косова

Серед народніх тканин вартоє також згадати «вибійки», звичайно виконані на лляному полотні. Вони також відрізняються географічним положенням: выбійки на східних областях України є багато-коло́рові, тоді коли в західних областях вони звичайно мають графічний характер і широкі однотонні орнаментом.

Виробництво килимів існувало на Україні дуже давно. Про них є часті згадки в літописах, про використання килимів, в обрядових звичаях, тобто похоронних, церковних і інших.

Килимами застеляли долівку, вішали їх на стіни, застеляли столи, скрині, сани.

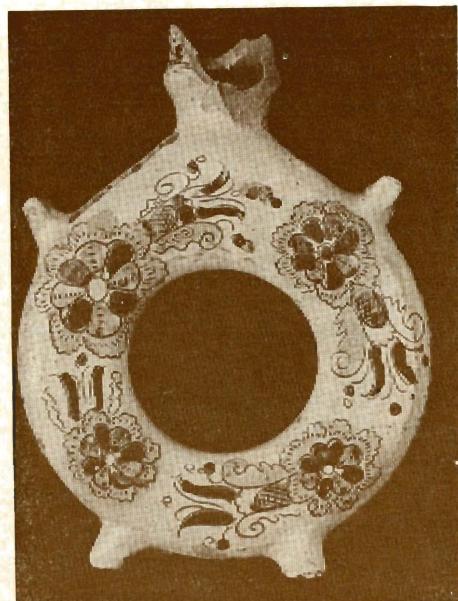
Орнамент килимів, як зрештою і в інших галузях нашого мистецтва є геометричний і рослинний. Виготовлення килима, підготовка пряжі, фарбування, ткання було складною працею і звичайно набутий досвід передавали як секрет з покоління в покоління, бо ж особливо фарбування вовни, яке в давніші часи робилося виключно з природних складників, було дуже трудне, щоб дістати точно бажані відтіні кольорів. (На Виставці килими розміщені відповідно до околиць).

КЕРАМІКА:

Кераміка, яка розгорнулася з простого гончарства, була відомою на Україні ще довгими століттями до нашої ери. Археологічні розкопки виявили дуже цікаві і високомистецькі знахідки статуеток, ваз, мисок з трипільської доби. Цього роду кераміка була поширенна на Правобережній Україні. Ранньослов'янська кераміка є прямим попередником української народної кераміки сьогоднішніх часів. В періоді Київської Русі найбільш поширеним видом продукції були кухонні горшки, миски, глечики, полумиски, світильники.

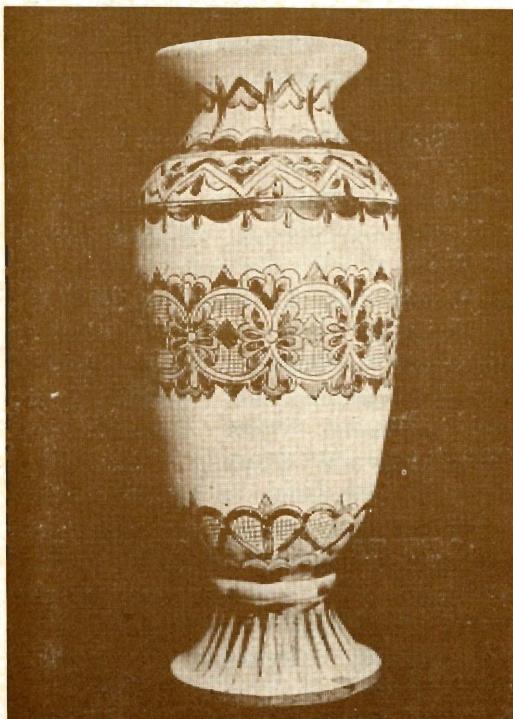
Починаючи з 10-го століття розвивається будівельна кераміка. Стіни і долівки церков, та мешкань висте-

люють керамічними плитками вкритими емалевою поливою, жовтого, синього, зеленого та бронзового і червоного кольору. Ці кольори лі-

Ч. 89 Калаč з Косова

шилися майже незмінними аж до наших днів. Способом виробу, керамічний посуд поділяється на: неполиваний, поливаний і майоліку. Орнаментика кераміки опирається на

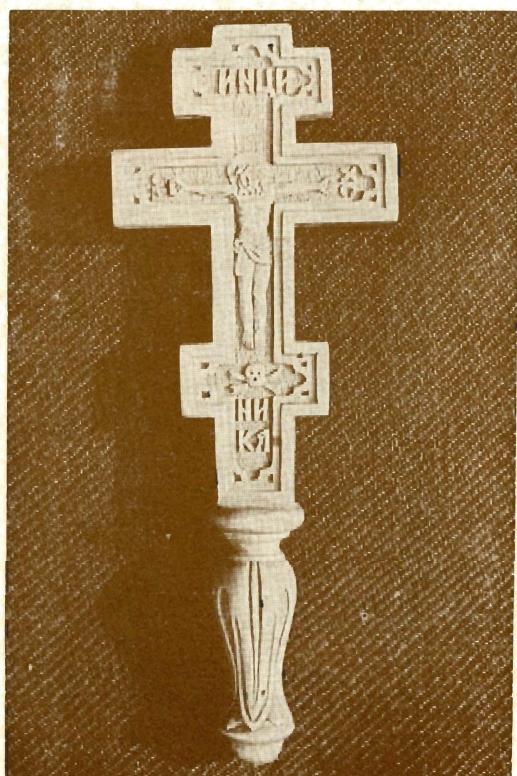
Ч. 91 Вазонок з Косова

прямих і хвилястих лініях, багато рослинного мотиву, а також і звіринні форми (пташки, олені). В нашому Музеї маємо тільки децьо гуцульської кераміки — гл. числа від 89-98.

ДЕРЕВОРІЗЬБА:

Дереворізьба знана на Україні та кож від дуже давніх часів, хоч мало речей вдалось зберегти, а відомості які є, це на підставі літописів тих часів. Археологічні розкопи виявили багато різних знарядь для обробки дерева, які свідчать, що в найдавніші часи на наших землях було широко розвинене виробництво дерев'яних предметів, прикрашених тонкою різьбою, а навіть інкрустацією.

Різьба широко застосована в прикрашенню дому, домашніх ужиткових предметів, возів, саней. Прекрасні різьби знаходяться в церквах, особливо іконостасах, хрестах, свічниках, одвірках, дверях.

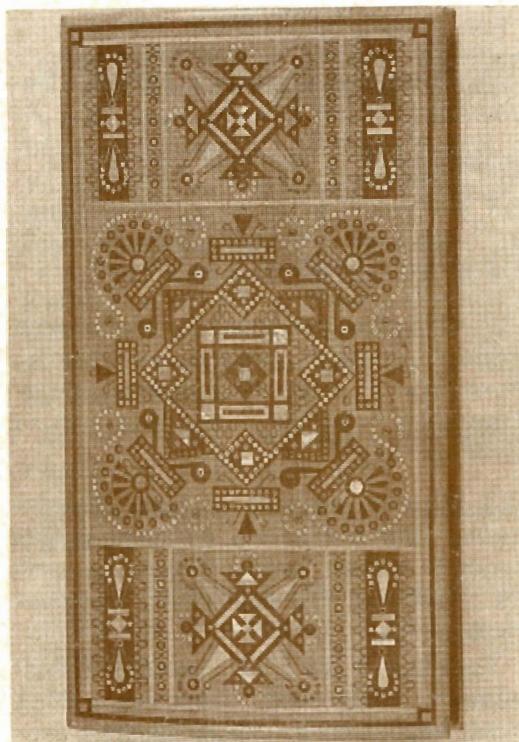
Ч. 104 Ручний хрест

Мебльове виробництво, хоч по селах дуже скромне, бо складалося з

ліжка, стола, стільців, мисника, скрині, все ж таки не лишалося позаду щодо орнаменту і прикраси різьбою.

До різьби зачисляємо також випалюваний орнамент, який не такий складний як сама різьба і тому він більше поширеній на предметах ужиткового посуду (бочки, бочівки, коновки, ведра).

Особливо до великого мистецтва розвинулася дереворізьба получена з інкрустацією в Карпатах. Гуцули в тому стали майстрами і по деяких селах з цілі династії різьбарів, яких прізвища увійшли в історію. В нашому Музеї різьба в дереві досить добре заступлена (гл. числа від 71-85), але це переважно гуцульська різьба.

Ч. 76

Гуцульський інкрустований альбом

Писанка належить до найдавнішого способу окраси. Тому, що яйце завждиуважалося як символ життя, наші предки ще до християнської доби уживали його до своїх обрядових звичаїв, тому й майстер-

но його прикрашували різними орнаментами, які також мали символічне значення. З приняттям християнства на Україні, писанка переходить із поганських обрядів і опертих на легендах, часто звязаних з Христовим Воскресенням, цей звичай закріплюється вже у християнських часах в часі Великодня.

Орнамент писанки походить з тих самих первісних символів сонця, щастя і добробуту та здоров'я, що і за поганських часів.

Орнамент писанки здебільша геометричний, але в околиці які користуються здебільша рослинними мотивами, як прим. Сокальщина, Лівобережна Україна.

Первісні писанки були однокольорові або двокольорові на білому тлі яйця, але з бігом часу, поліхромна техніка твердо загніздилася. Деякі писанки, це дійсно мініатури мистецтва.

ОБРІБКА МЕТАЛЮ:

Обрібка металю сягає у глибоку давнину на землях України. Ще в дохристиянському часі, існували великі статуї поганських богів. З бігом часу обрібка металю стала дуже важним мистецьким засобом прикраси. Ковалі виробляли усікі премети які вимагали більшого зусилля, приміром хрести, віконниці, огорожі, різні окуття, замки, а знову ж золотники займалися обрібкою металю для вироблення різних прикрас як діядеми, намиста, сережки, дукачі, рами, ризи на ікони, справи на Богослужебні книги тощо.

Тут також бачимо геометричні орнаменти як і також рослинні, і людські постаті (евангелисти). Широко була застосована техніка філіграні, тобто мереживо з металю.

Ще й сьогодні на Гуцульщині ця галузь мистецтва широко застосовується.

Софія Завалинська

ОПИС РЕЧЕЙ З ВИСТАВКИ
В ДНЯХ ВІД 3-ГО ДО 5-ГО СЕРПНЯ, 1979 Р.

Деякі завваги: Всі речі є докладніше описані, деякі фотографовані в реєстраційній книзі, в картотеці, а тут подаємо тільки важніші, орієнтаційні інформації.

Ми уважали за потрібне подати як і коли ці речі дісталися до Музею — хто їх подарував.

Щоб деяких прізвищ за часто не повторяти, ми поставили при кінці опису даної речі одну, дві або три звіздки.

Одна звіздка (*) означає, що дана річ походить зі збірки Владики Кир Івана; дві звіздки (**) — зі збірки о. З. Хоркового, а три звіздки (***) — то дану річ подарувала п-і Ольга Савчинська.

ОДЯГИ

1. Жіночий одяг зі села Кривче, Білобожницького р-ну, Борщівщина, вишивана в 1900 році, з домотканого полотна. Опинка з того ж часу і цієї околиці. Пояс з того ж часу і з цієї ж околиці — всі три речі подарував п. М. Тройнар, Мельборн, 1960.

2. Чоловічий одяг: Сорочка, штани й пояс, село Околи, повіт Борщів — дарунок п-і П. Майкович, Волонгонг, 1976.

3. Жіночий одяг: Сорочка, запаска, крайка, капчурі, постоли, коралі, виготовлені на початку 20 ст., на Гуцульщині (*).

Жіночий одяг: Сорочка зі села Вйтівки, Уманського повіту, черкаська обл., вишивана в 1930 рр. Намисто з коралів, село Кузьмина Гребля, Уманського повіту, доповнене на місці кованим кільцем. Плахта з Полтавщини, перша половина 19-го ст. (*).

5. Жіночий одяг: Лемківщина: Сорочка, спідниця (оригінальна назва «фартух») та запаска («хустя»). Виготовлене в 1920 рр. в селі Лугова, Ліського повіту (*).

ОКРЕМІ ЧАСТИНИ ОДЯГУ

6. Жупаник, повіт Стрий, зроблений в рр. 1936-37 — дарунок п-і Ю. Дмитрук, Перт, 1977.

7. Гачі (штани) з Гуцульщини (*).

8. Капчурі з Гуцульщини (**).

9. Крайка, запаска (1930), фота-фартух (1930) зі села Якубівка, пов. Коломия — дарунок В. Халабарчука, 1977.

10. Горсет Лемківський з 1920-тих років, с. Снітниця, біля Криниці — дарунок П. Стависького, Джілонг, 1977.

СОРОЧКИ

11. Жіноча сорочка з 1930 р. Вишивала Тетяна Бусько, нар. 1914 р., в селі Куличків, Сокальського району, Львівської області. Вишивка дуже стилева, характерна Сокальщині, орнамент з кінця минулого століття; домоткане полотно (*).

12. Сорочка вишивана металевою ниткою «хиром», як там називають, походить зі села Колодрібки, Заліщицького району, половина 19-го століття (*).

13 Жіноча сорочка зі села Лисичників, Заліщицького району. В цій сорочці майже немає металевої нитки, зроблена з домотканого, льняного полотна.

Сорочки ч. 12 і 13 вишивані «кочиком», вовняними нитками, 80-ті роки минулого століття. Це так звані сорочки до підточки, з «плечиками» — чорними полосками вишивки на грудях і плечах. Будова рукава — горішня частина — це вставка, нижче — підзбиранка; в кінці рукава — дуди. До такої сорочки носили «горботку», (тобто обгортку) з куска чорної вовняної тканини з фіолетними «баточками» (полосками). Часто ті «баточки» бували виши-

вої чи зеленої краски. На сорочці носили кожушану безрукавку — «лейбик» і до того високі, червоні черевики (*).

14. **Опліччя** (жіноча сорочка), с. Поляни, Коростянський повіт (тепер Ясло), Лемківщина — дарунок Марії Сенькович, Сідней, 1974.

15. **Жіноча сорочка**, з Київщини, початок 20-го ст. (**).

16. **Жіноча сорочка** з домотканого полотна, село Жабе, на Гуцульщині, вишивана вовною в 30 роки (**).

17. **Жіноча сорочка** з домотканого полотна, вишивана низинкою в 30 роки (**).

18. **Рукав** жіночої сорочки з домотканого полотна з околиці Городенки, вишиваний вовною, 1920 роки (**).

19. **Рукав** жіночої сорочки з домотканого полотна з околиці Городенки, вишиваний вовною, на початку 20 ст. (**).

20. **Жіноча сорочка** з Борщівщини з домотканого полотна, вишивана вовною, 1930 роки (**).

21. **Чоловіча сорочка**, вишивана яворівкою в 1936 р. Настя Колінник, село Соснів, повіт Підгайці, Тернопільська область — дарунок родини П. Тур, Сідней, 1977.

22. **Чоловіча сорочка**, вишивана яворівкою в 30 роки (**).

23. **Чоловіча сорочка**, вишивана низинкою (*).

24. **Дві блузки** з Ярославщини, вишивані на домотканім полотні в 30 роки (**).

ПЛАХТИ І ЗАПАСКИ

25. **Полтавська**, шовкова, дуже рідкісна плахта з 19 століття — дарунок родини В. Чаплинських, Літгов, 1973.

26. **Полтавська плахта** з 1900 року, хутір Левчинка, Зінківського району — дарунок Галини Свистак, Сідней, 1977.

27. **Запаска** з 1836 р., село Вербівці, район Городенка (***)�.

28. **Запаска** з околиць Городенки, 1930 рр. (**).

29. **Запаска** родини Цикаликів зі с. Кути Стари, р-н Косів, початок 1920 років — дарунок Олени Кушнір, Сідней, 1977.

30. **Полтавський пояс**, початок 20 ст. — дарунок род. В. Чаплинських, Літгов, 1973.

31. **Полтавський пояс**, половина 19 ст. — дарунок п-ї Кравченко, Сідней, 1977.

32. **Пояс** з Коломийщини з 1920 рр. (***)�.

33. **Пояс** з Коломийщини з 1925 р. (***)�.

34. **Гуцульський пояс** з 1930 р. (**).

35. **Гуцульський пояс** з 1930 р. (**).

36. **Гуцульський пояс** з 1930 р. (**).

37. **Крайка**, с. Окопи, повіт Борщів, Тернопільська область — дарунок Параскевії Майкович, Волонгтонг, 1975.

38. **Гуцульський пояс**, село Розтоки, коло Косова, 1850 рр. Шкіра з металевими прикрасами і пряжкою (мабуть срібло) — подарував Степан Іванчук, Мельборн, 1964.

ВИШИВАНІ РЕЧІ

39. **Подушка**. Коломия 1890 р., вишивала Галина Михайлук (***)�.

40. **Частина весільної сорочки**, 1938 року, с. Кути Стари, р-н Косів — дарунок Анни Цикалик, Сідней, 1977.

41. **Вишивки з наскріття на престіл церкви** в селі Шемятин, повіт Рава Руська дарунок о. Івана Дзюбака, Рим, 1976.

42. **Рукав** з жіночої сорочки з Полтавщини, с. Мала Березанка, кінець XIX ст., подарувала Марія Михайлів, 1978.

42а. **Дві подушки** з Полісся. Відшивають в Костополі в 1937 р. — вишивала і подарувала Марія Михайлів.

43. Суконка, чернігівський взір, вишитий настилуванням або гладцю і скісна мережка; вишивала і подарувала Марія Михайлів, 1969 р.

44. Серветка виконана в 1870 р., вишивана технікою вирізування, походить з повіту Золотоноша на Київщині.

45. Дві ляльки в народніх одягах з 1930-тих років (*).

РУШНИКИ

46. Рушник з Буковини, кінець 19 століття, ручнотканий — дарунок Ольги Коцюмбас, Мельборн, 1966.

47. Рушник, с. Хамуц, Миргородський район, Полтавська область, вишивала Марія Василівна Іващенко в 1910 р. — дарунок її дочки, Люби Павленко, Сідней, 1977.

48. Рушник вишиваний у Львові в рр. 1920-30 — дарунок М. Велінської, Сідней, 1973.

49. Частина рушника з Рогатинщини — дарунок п-і В. Проць, Сідней, 1973.

50. Рушник з Кутузова, повіт Підгайці, вишитий в 1934 році, вишивала і подарувала Текля Дідуник, Детройт, ЗСА, 1976.

51. Полтавський рушник, виконаний технікою «рушникових стібів», декоративний, так зв. «кілковий» рушник, вишивала і подарувала Ольга Коцюмбас, Мельборн, 1965.

52. Полтавський рушник, виконаний технікою «рушникових стібів», вишивала і подарувала Ольга Коцюмбас, Мельборн, 1965.

ТКАНИНИ — ВЕРЕТИ

53. Гуцульська запаска з 1930 рр. (**).

54. Поволока (пішва на подушку) зі села Стінка, Бучацького р-ну, Тернопільської області з 1930 р. (**)

55. Поволока (пішва на подушку).

56. Тканина з Коломийщини, початок 20 століття (***) .

57. Тканий обрус з 1920-их років — дарунок о. Митрата В. Гриника (Перемишль), 1976.

58. Тканий обрус з 1920-их рр. (**)

59. Обрус, 1910 року, робота ткача Івана Бідяка, село Раковець, повіт Підгайці — подарувала його дочка, Варвара Білик, Торонто (Канада), 1976.

60. Обрус з 1932 року, роботи ткача Павла Темнюка, село Раковець, повіт Підгайці — дарунок односельчанина, 1976.

61. Доріжка, тканина з Буковини, друга половина 19-го століття — дарунок Ігоря Шорша, Перт, 1977.

62. Тканина і вишивка (**).

63. Скатерть, Коломийщина, 1920 рр. (***) .

64. Частина верети з 1900 року, с. Соснів, повіт Підгайці, Тернопільська область — дарунок п-і С. Беднаж, 1977.

65. Частина верети з Косова, Гуцульщина, з 1930 рр. (**).

66. Частина верети з Гуцульщини, 1930 рр. (**).

67. Частина верети, Коломийщина (***) .

67а. Кужіль з 1900 року, с. Соснів-Раковець, повіт Підгайці, Тернопільська область — подарувала п-і С. Беднаж, Сідней, 1977.

КЕПТАРИ

68. Гуцульський кептар з початку 20-го століття (*).

69. Гуцульський кептар (безрукавка) з початку 1930 рр. (**).

70. Парубочий Лемківський кептар з 1930 років (**).

РІЗЬБА

71. Гуцульський топірець, початок 20-го століття (**).

72. Інкрустована касетка «рахівка» з 1930 років — дарунок Ірини і Романа Радкевич, Сідней, 1976.

73. Інкрустована гуцульська касетка з 1920-их років — дарунок род. Інж. С. Ваврик, Канберра, 1971.

74. Мала «рахівка» з 1925 р. (**).

75. Рахівка, 1920 р. (**).

76. Гуцульський інкрустований альбом з 1930-их років — дарунок Юрія Кужіля, Сідней, 1973.

77. Декоративна тарілка з написом: «Хліб наш насущний даждь нам днесъ» — дарунок вірних з Перту, 1970.

78. Інкрустований ручний хрест. Різьбив Яким В. Винар, Велінгтон, Нова Зеландія, 1969 — дарунок пані Г. Винар, Н. Зел. 1976.

79. Різьблена ї інкрустована тарілка. Різьбив Яким В. Винар, 1965 р. — дарунок п-ї Г. Винар, Н. Зел. 1976

80 Різьблена ї інкрустована тарілка. Різьбив Яким В. Винар, 1965 р., дарунок п-ї Г. Винар, Н. Зел. 1976.

81. Різьблена тарілка, село Прокурівка, Косівський р-н, Івано-Франківська обл. різьбив В. П. Петрів, 1975 р. (**).

82. Різьблений сучасний свічник — дарунок Стефанії Максимович, Джілонг, 1976.

83. Касетка з 1940 року — дарунок Михайла Погорецького, Мельбурн, 1978.

84. Портрет Блаж. Патріярха Йосифа. Різьбив Осип Хрін (Франція) — дарунок о. В. Волочія і о. Б. Шемечка, 1976.

85. Бочілка, гарний приклад теперішньої гуцульської різьби — інкрустації, рр. 1970 — дарунок Сестрицтва при Сіднейській парафії (*).

СКУЛЬПТУРА

86. Козак стріляє, метал, кінець

19-го століття — дарунок родини В. Новицьких, Сідней, 1974.

87. Дівчина, гіпс, роботи Гр. Крука з Мюнхен — дарунок Марійки Лютак, Сідней, 1975.

88. Молоді гуцули, гіпс, роботи пані Геруляк з Нью Йорку (**).

КЕРАМОІКА

89. Калач, Косів, з 1930 років, підпис «Р. М.» (**).

90. Свічник з Косова (**).

91. Ваза з написом «З Новим Роком», Косів (**).

93. Декоративна тарілка, виконана десь на Гуцульщині в 1920 рр. (**).

94. Малий вазонок з Коломийського району (**).

95. Двійнята, Коломийський район, виконані в 1910 році (**).

96. Вазонок — Косів, 1930 рр. (**)

97. Декоративна гуцульська тарілка — сучасна (**).

98. Декоративна велика ваза, Косів — дарунок п-ї Володимири Ценко, Філадельфія, ЗСА, 1975.

ІКОНИ

99. Христос Всеодержитель з двома святыми, кінець 18-го століття, Керч, Кримська обл. — дарунок родини А. Ф. Літтле, Сідней, 1976.

100. Успіння Пресв. Богородиці з Мгарського Преображенського Монастиря, біля Лубнів, Полтавщина, половина 19-го століття — дарунок Лідії Гаевської-Денес.

101. Св. Юрій Великомученик, 19-те століття — дарунок д-ра П. Харів, Сідней, 1975.

102. Тихвенська Богородиця, 19-те століття (**).

103. Різьблена ікона з Києво-Печерської Лаври, 19-те століття, ікона дещо ушкоджена (**).

104. Ручний хрест — різьба з початку 19-го ст. — подарунок о. В. Волочія, 1976.

105. Ручний хрест — різьба 18-го ст. — подарунок родини С. Ю. Солтис, Мельборн, 1979.

106. Дарохранительниця з якоїсь церкви на Львівщині — різьба і мальовання 18-го ст. — подарунок родини С. Ю. Солтис, Мельборн, 1979.

Крім перечислених і понумерованих експонатів ми долучили ще важнє число експонатів, бо виставка була уряджена за принципом географічно-мистецьких околиць: Гуцульщина, Лемківщина, Бойківщина, Городенщина, Буковина, Волинь,

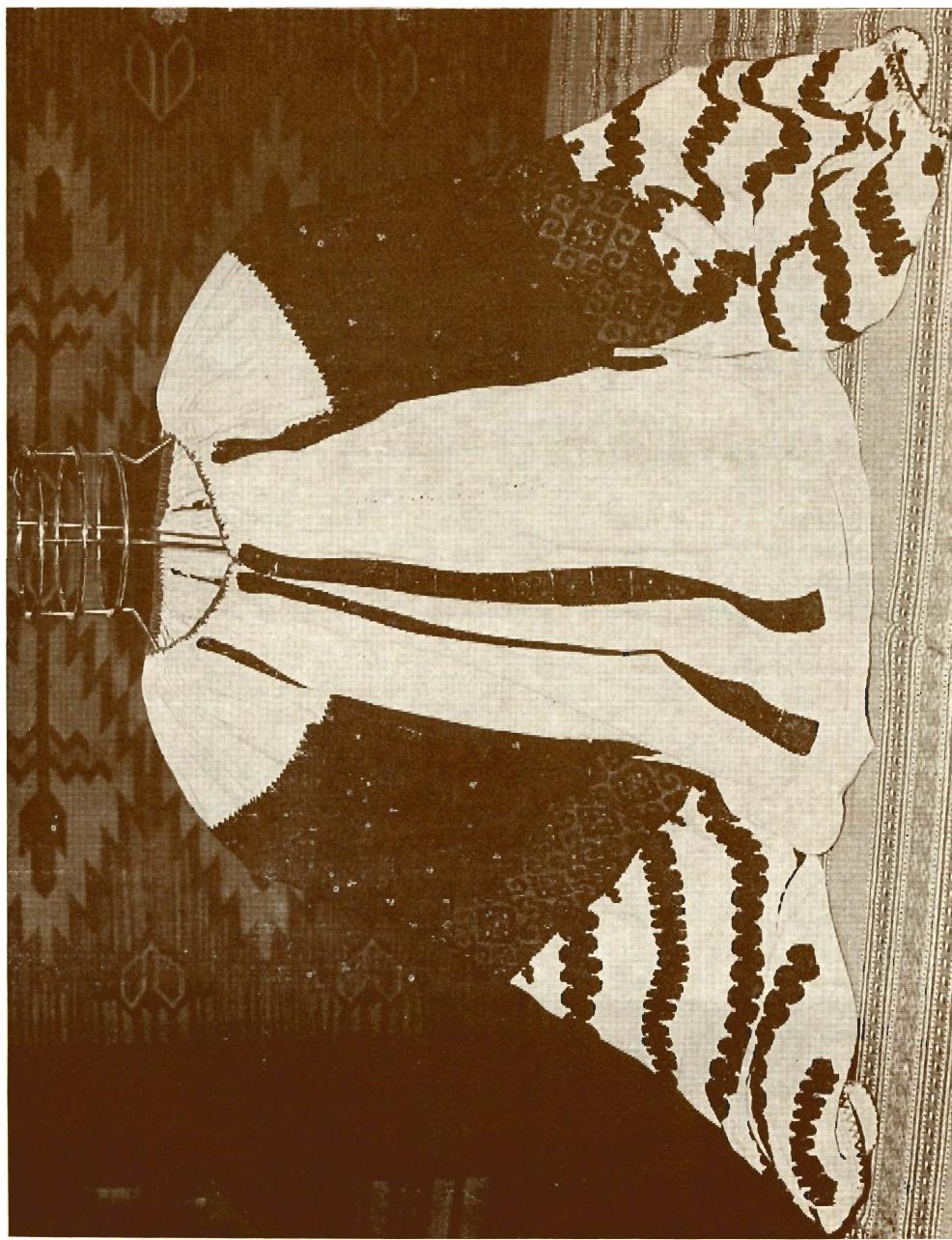
Поділля, Полісся, Полтавщина. Щоб виразніше зілюструвати дану околицю ми додали більше експонатів, які мають до неї відношення.

Спеціальну увагу треба звернути на тканини а головно килими, бо маємо взірці килимів зі Львівщини, Гуцульщини (ліжники), Полтавщина — деякі з минулого століття але більшість теперішнього, повоєнного виробу з Львівщини.

До Виставки ми долучили також кілька Богослужебних, старовинних книг з XVII-XVIII століття друкованих у Львові, численні писанки вже виконані в Мельборні продовж останніх майже 30 літ, маленьку колекцію українських грошей і колекцію українських поштових марок, яку приготовив п. А. Маджайовський.

Українські писанки

Ч. 12 Сорочка вишивана металевого ниткою зі села Колодрібки, Заліщицького району, половина 19-го ст.

**ДИРЕКЦІЯ МУЗЕЮ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА
ПРИ СОБОРІ СВ. ВЕРХ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА В МЕЛЬБОРНІ**

**Сп. Іван Прашко, Ап. Екзарх
для Українців Католиків в Австралії і Н. Зел.**

**о. Зенон Хоркавий
Софія Завалинська
Ольга Коцюбас
інж. Валеріян Михайлів**

**інж. Оріон Венгринович
Марія Михайлів
Лідія Денес-Гаєвська**

Ч. 77 Різьблена тарілка з Львівщини початок 20-го ст.